

บทที่ 5

สรุปผลศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าแบบอิสระ เรื่อง “การศึกษาพื้นที่ชุ่มน้ำหนองขวางเพื่อสาธารณประโยชน์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความขัดแย้งของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์พื้นที่สาธารณะ (พื้นที่ชุ่มน้ำ) และเพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการความขัดแย้งในการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำ (หนองขวาง) ตำบลคงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ดำเนินการศึกษารวบรวมข้อมูล โดยการสังเกต การอภิปรายกลุ่ม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและเป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน องค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำอาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน คือ 1) บริบทพื้นที่ศึกษา 2) องค์การและการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของชุมชน และ 3) การจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

5.1 สรุปผลการศึกษา

สรุปผลของความขัดแย้ง มีดังนี้ :

1. การโอนถ่ายอำนาจจากรัฐ สู้องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ชัดเจน แม้ที่จริงแล้วการโอนถ่ายอำนาจจะต้องมีการมอบหมาย หรือมีหลักฐานที่ชัดเจน กล่าวคือ จะต้องมึระเบียบกฎเกณฑ์ ซึ่งกล่าวถึง บทบาท หน้าที่ ภารกิจ การรับผิดชอบ นั้นเอง

2. ประเด็นความขัดแย้ง สามารถแบ่งออกได้เป็น

2.1 รัฐกับรัฐ (อบต. – กรมพัฒนาที่ดิน)

2.2 รัฐกับชุมชน

2.3 ชุมชนกับชุมชน

2.4 องค์กรพัฒนาชุมชน (NGO) กับชุมชน

3. สาเหตุความขัดแย้ง ได้แก่ :

3.1 โครงการไม่ได้ศึกษาความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ของการพัฒนา

3.2 โครงการไม่ได้รับความเห็นจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

3.3 ชุมชนในท้องถิ่นไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การจัดการความขัดแย้งของพื้นที่ชุ่มน้ำหนองขวาง เพื่อสาธารณประโยชน์จะต้องมีการจัดการแบบองค์รวม (holistic) หรือเป็นแบบบูรณาการ กล่าวคือ การแก้ปัญหาต้องได้รับความช่วยเหลือจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholder) ได้แก่ หน่วยงานราชการ องค์การพัฒนาเอกชน (NGO) และชุมชน โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ประสานงานรับผิดชอบ

ประการสำคัญที่สุดในขณะนี้ก็คือ กระบวนการถ่ายโอนอำนาจจากรัฐ (กรมพัฒนาที่ดิน) ไปสู่องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะมีการมอบหมายและหลักฐานอย่างเป็นทางการและชัดเจน

อีกประการหนึ่ง การจัดการกับความขัดแย้ง จะต้องให้ชุมชนหรือประชาชนมีส่วนร่วม ตั้งแต่แรกในทุกขั้นตอนของการพัฒนา ได้แก่ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประโยชน์ และร่วมประเมินผล เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการลดความขัดแย้ง ก็คือ

1. อบต. ควรจะทำการสำรวจความต้องการของชาวบ้าน เพื่อที่จะพัฒนาพื้นที่ดินได้ตรงกับความต้องการของชาวบ้าน
2. อบต. ควรจะทำประชาวิจรรย์กับชาวบ้าน โดยอาจจะศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมหรือที่เรียกว่า กระบวนการพัฒนาสร้างสรร AIC (Appreciation Influence Control) ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่ออาการแก้ปัญหาพื้นที่ชุ่มน้ำว่าควรจะเป็นอย่างไร จะทำให้เกิดได้อย่างไร? และใครควรเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบบ้าง? เมื่อรู้ข้อบกพร่องจุดแข็ง จุดอ่อนแล้ว ควรจะทำการฝึกอบรมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางและรูปแบบการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อพัฒนาเป็นสาธารณสมบัติของชุมชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระบบนิเวศต่อไป
3. อบต. ควรร่วมมือกับชุมชนในท้องถิ่น หรืออาจจะขอความช่วยเหลือจากภายนอก เช่น หน่วยงานราชการ องค์การพัฒนาเอกชนมาไกล่เกลี่ยความขัดแย้ง ระหว่างประชาชนกับ อบต. ก็ได้

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะทำการวิจัยเรื่องกระบวนการถ่ายโอนอำนาจรัฐสู่องค์กรบริหารส่วนตำบล
2. ควรจะทำการศึกษาวินิจฉัยเรื่องการจัดการความขัดแย้งในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำหนองขวาง ตำบลตงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved